

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. I. Quilibet Ordinarius, cuilibet Sacerdoti, à se distincto, aliunde non
impedito, validè pro suis subditis delegat jurisdictionem in hoc foro;
invalidè sibiipsi immediatè, etiam in futurum, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

203.
Absolutio
sacramen-
talis non
competit
iudici loci,
in quo cri-
men com-
missum
fuit.

Porro impræsentiarum tantum quærimus de Absolutione à culpa in foro sacramentali, quam competere Iudici illius loci in quo crimen commissum fuit, nec jus positivum, nec ratio probat. Ideoque sine aliqua restrictione vel distinctione loci, dico generaliter cum Conc. Later. cap. *Omnis utriusque* 12.

de Pœnit & Remiss. omnia peccata esse confitenda proprio Sacerdoti, vel alieno de eius licentia. Hæc autem licentia potest esse particularis seu in casu particulari, vel etiam generalis pro omni casu, & solet appellari jurisdictione delegata, & qui illam habet, solet vocari minister delegatus, de quo instituitur

SECTIO SECVNDA.

De Ministro Delegato.

1.
Jurisdictio
fori sacra-
mentalibus est
delegabilis,
ex Florent.
& Trident.

Iurisdictionem hujus fori esse delegabilem, patet novissimè ex Conc. Florent. in Decreto Eugenii ibi: *Minister hujus sacramenti (Pœnitentiæ) est sacerdos habens auctoritatem a solventi vel ordinariam, vel ex commissione Superioris.* Et Conc. Trident. sess. 14. c. 7. ibi: *Persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.*

Que sit pro-
pria jurisdic-
tio subde-
legata.

Ubi jurisdictionem, quam nos vocamus delegatam, Conc. vocat, subdelegatam, eò quod subordinetur potestati ordinariæ; et si specialiter subdelegata dici soleat, quam communicat delegatus, habens potestatem subdelegandi, de qua in fine hujus Sectionis. Et verò licet Concilia tacerent, praxis tamen communis nimis altè clamaret.

Si autem à me quæritur, quis, cui possit delegare hanc jurisdictionem? Resp. citius & dico:

CONCLUSIO I.

Quilibet Ordinarius, cuiuslibet Sacerdoti, à se distincto, aliunde non impedito, validè pro suis subditis delegat jurisdictionem in hoc foro; invalidè sibi ipsi immediate, etiam in futurum, cum officio defungetur.

2.
Probat 1.
pars Concl.
ex c. 15. de
Offic. Iud.
ord.

Est communis. Probat 1. pars ex cap. *Inter cetera* 15. de Offic. Iud. ord. ibi: *Vnde precipimus tam in Cathedralibus, quam in aliis Conventualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint conductores & cooperatores habere, non solum in predicationis officio, verum etiam in audendis Confessionibus & pœnitentiis in-*

jungendis, ac ceteris, qua ad salutem pertinent animarum. Ita Innoc. III. in Conc. Gener. Later. c. 10. Et verò quis illos viros ordinaret, nisi Pontifex vel Episcopus?

Item cap. *Cum Episcopus* 7. de Offic. Ord. in 6. de Episcopo sic loquitur Bonif. VIII. *Cum Episcopus in tota sua diocesi jurisdictionem ordinariam noscatur habere, dubium non existit, quin in quolibet loco ipsius diocesis non exempto, per se vel per alium possit pro tribunali sedere: casus ad Ecclesiasticum forum spectantes audire: personas Ecclesiasticas (cum earum excessus exegerint) capere, ac carceri deponere; nec non cetera que ad ipsius spectant officium, liberè exercere; scilicet per se vel per alium; ergo per se, vel per alium audire Confessiones, cum hæc auditio spectet ad ipsius officium.*

Et universaliter Conc. Generale Later. sub Innoc. III. cap. 21. statuit, fideles posse confiteri alieno Sacerdoti de licentia proprii, cap. *Omnis utriusque* 12. de Pœnit. & Remiss. ibi: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa, sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote &c.* Ergo quilibet proprius Sacerdos potest concedere licentiam confitendi alieno, per consequens ei delegare seu committere jurisdictionem absol-
vendi.

Accedat jus civile leg. 5. ff. de Jurisd. *Majorum ita comparatum est, ut is denique jurisdic-
tionem mandare possit, qui eam suo jure, non alieno beneficio habet.* Cumque jus non distinguat, sed generaliter loquatur de eo, qui jurisdictionem habet suo jure; sequitur, quod omnes, qui jurisdictionem habent suo jure, possint eam alteri mandare, quoniam non est major ratio de uno, quam de alio.

Porro æqualis ratio de omnibus est: quia delegatio est unus ex propriis actibus jurisdictionis ordinariæ; siquidem non est cogendus Pastor semper per seipsum officium exequi, cum hoc moraliter sit impossibile; ergo oportuit, ut vices suas alteri posset delegare; committere, inquam, ea, que jurisdictionis existunt, argum. c. *Aqua*, 9. de Consec. Eccl.

Eccles. ibi: Licet Episcopus committere valeat, quae jurisdictionis existant: quae Ordinis tamen Episcopalis existunt, non potest inferioris gradus Clericis demandare. Quippe cum jurisdictione non detur per aliquam internam consecrationem, vel physicam facultatem; sed dumtaxat per moralem concessionem vel deputationem, merito potest is, qui jurisdictionem habet quasi propriam, alteri eam committere.

quis nobis edideret? Ipse scit, quia pendet ab ipsius voluntate. Interim si absolute & indefinite quoad tempus deleger, existimo delegare pro toto illo tempore, quo ipse est capax delegationis activae, id est, quo ipse manet Ordinarius; argum. leg. 12. ff. de Rebus dubis: Quotiens in actionibus aut in executionibus ambigua oratio est, commodissimum est, id accipi, quo res, de qua agitur, magis valeat, quam pereat. Et cap. Abbate. 25. de verb. signific. ibi: Profecto sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur, valere possit potius, quam perire.

gans respiciat scilicet tempus praesens, an verò etiam futurum. l. 12. ff. de Rebus dubis

Igitur verba delegantis indefinite quoad tempus jurisdictionem in hoc foro, ita accipienda sunt, ut tamen Petrus v. g. hodie foret incapax jurisdictionis, equidem valeat delegatio pro die crastina, quae petrus erit capax jurisdictionis; cum hac tamen limitatione, si hodie delegans, cras potens sit delegare. Alioquin si hodie delegans, cras desinit esse Ordinarius, est Petrus cras foret capax jurisdictionis delegatae, equidem non valet delegatio; ut patebit ex dicendis pro ultima parte Conclusionis, quae docet, neminem sibi ipsi valide delegare jurisdictionem in hoc foro, etiam in futurum, cum officio defungetur.

cap. 21. de verb. signific.

Probatur autem efficacissime ex communi usu & praxi Ecclesiae, quae distinguit inter delegantem & delegatum, ad stipulante aetymologiae nominis: nam delegare idem est, quod committere aliquid, nullus autem potest sibi ipsi aliquid committere; maxime quando illud, quod committitur, sibi ipsi competit ex officio.

8. Probat ut ultima pars Concl. est communi usu. Quid sit deo legare. Occurrit objectioni.

Nec obstat; quod Legislatores teneatur, ut Multi docent, propriis legibus quoad vim directivam; similiter quod possit secum dispensare, sibi ipsi privilegium concedere contra seu praeter jus &c. haec, inquam, non obstant: nam disparitas est, quod per legem ponatur aliqua obligatio, quae antea non inerat; per dispensationem tollatur aliqua obligatio, quae antea inerat; per privilegium concedatur aliquis specialis favor &c. At verò per illam delegationem nihil ponitur aut conceditur, quod delegatus antea non habebat, idque perfectius, utpote ex officio.

Dices; jam habebit facultatem absolventi seu jurisdictionem; etiam pro tempore futuro, quando officio defungetur: quia delegatio morte concedentis non cessat. Hinc Superiores Regularium simul habent potestatem ordinariam & delegatam; nec frustra, quia expirante superioritate, ratione cuius habebant potestatem ordinariam, utuntur potestate delegata. Ergo similiter in casu praesenti.

9. Alia obiectio.

Respondeo Neg. Conseq. Do disparitatem: quia Superiores Regularium tamquam membra

Responsio Superiores

5. Memo potest suam jurisdictionem delegare nisi respectu sibi subditorum.

Reg. 79. de Reg. Iuris in 6. Et leg. 54. ff. eodem tit. Nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse haberet.

Reg. 72. de Reg. Iuris in 6. Qui facit per alium, inquit Reg. 72. Ergo si per seipsum non potest, nec per alium poterit. Et si per seipsum potest ordinariam potestatem, etiam poterit per alium potestate delegata. Consonat Reg. 67. Quod alicui suo non licet nomine, nec alieno luebit. Et Reg. 68. Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum. de Reg. Iuris in 6. Intellige de his, quae sunt merae jurisdictionis, & in quibus contrarium iure positivo non est dispositum; prout in praesenti non est dispositum.

Reg. 67. & 68. ibi.

6. Ita que minister ordinarius cuilibet Sacerdoti, a se distincto, aliunde non impedito, valide delegat suam jurisdictionem in hoc foro, ut ait Conclusio. Cuilibet, inquam; quia non est major ratio de uno, quam de alio; cum omnes sint capaces jurisdictionis, non solum in actu primo, sed etiam in actu secundo; si reliqua adint: id est, nisi aliunde aliquis impediatur ab exercitio jurisdictionis, sive propter ignorantiam, sive propter censuram Ecclesiasticam, sive defectu approbationis &c.

7. An delegans respiciat tempus dumtaxat praesens, an verò etiam futurum,

7. An delegans respiciat tempus dumtaxat praesens, an verò etiam futurum,

Regularium
hâbent po-
tatem de-
legatam
non à seip-
sis, sed à
Papa.

10.
Prelatus
potest sibi-
ipsi mediâtè
delegare ju-
risdictio-
nem.

11.
Cur Prela-
tus non po-
test sibi ipsi
mediâtè
delegare ju-
risdictio-
nem in hoc
foro?

sicut potest
sibi ipsi dare
licentiam
aliquid ac-
cipiendi.

12.

membra Religionis accipiunt potestatem de-
legatam non à seipsis, sed à Summo Pontifi-
ce, & ita non mirum, si postea, dum officio
defunguntur, eâ utantur; nam delegatio
Pontificis facta communitati Religionis, ab
initio fuit valida, & non expirat morte con-
cedentis, ut postea latius dicitur. Porro
quod hic quaeritur, est; an Superior sibi ipsi
possit delegare potestatem pro tempore fu-
turo, quando defungetur suo officio, idque
sibi ipsi immediatè, quæ est quaestio toto
caelo diversa.

Dico; *Idque sibi ipsi immediatè*; quia si Præ-
latus daret toti communitati potestatem de-
legatam, ipse postea, depositus ab officio,
tamquam membrum communitatis, posset
uti illâ potestate. Ratio, quia tunc Prælati
non dat sibi ipsi illam potestatem, sed alteri
capaci, scilicet communitati, quæ ab ipso
Prælati indubiè distinguitur.

Item, si Prælati alicui subdito delegerit
jurisdictionem, cum potestate subdelegandi,
hic posset Prælati eam subdelegare, & Præ-
latus, dum officio defungere, ur, posset uti
illâ potestate subdelegatâ, quam accepit non
à seipso, sed à suo subdito, à se distincto,
eo tempore, quo erat capax illius potestatis;
jam enim ostendimus, has potestates, ordi-
nariam, & delegatam, esse compossibiles in
eodem subjecto, & delegatam posse perma-
nere, desinente ordinaria.

Tota ergo quaestio est, & satis difficilis,
attentâ sola ratione; cur Prælati, sicut se-
cum potest dispensare, sibi ipsi potest conce-
dere privilegia præter & contra jus, cur, in-
quam, pari ratione non possit sibi ipsi im-
mediatè delegare jurisdictionem in hoc foro, ut
illâ utatur, cum officio defungetur.

Nonne Prælati, sicut alii potest dare li-
centiam accipiendi, v. g. vestem vel brevia-
rium ab amico, ita & sibi ipsi? Nonne, si
sibi acceperit vestem vel breviarium ab ami-
co, poterit illud, finitâ Prælaturâ, retinere,
sicut possent alii subditi, quibus ipse dedisset
licentiam similem? Poterit indubiè, quia,
cum ipse esset tunc administrator rerum
communium, ad eum pertinebat dividere &
applicare singulis, quæ prudenter judicabat
illis applicanda. Sicut ergo poterat aliis ap-
plicare vestem aut breviarium ad eorum
usum, sic poterat sibi, qui erat unus ex illis,
qui debebant participare bona communia.
Ergo sicut alii, finitâ Prælaturâ, sine nova
licentiâ possunt uti illâ veste vel breviarium,
sibi applicato, quid necitiam ipse Prælati?
Cur ergo similiter non poterit sibi ipsi, sicut
aliis, concedere licentiam absolvendi à pec-
catis reservatis, licentiam emendi, vendendi,
donandi aliquid, pro tempore, quo non erit
Prælati?

Respondet Lugo disp. 19. n. 44. quia ipse

nunc non est capax accipiendi talem commis-
sionem; potest enim ipse nunc absolvere vel
per se, vel per alios, quibus committat illud
officium: non potest tamen committere illud,
nisi iis, qui sunt capaces talis commissionis
accipiendæ. Unde non posset nunc dare eam
facultatem homini non baptizato, vel non
Clerico, qui futurus esset Clericus tempore,
quo jam ipse non esset Prælati: nunc au-
tem ipse Prælati non est capax accipiendi
delegationem vel commissionem à seipso,
quia inter delegantem seu committentem, &
delegatum seu commissarium debet dari di-
stinctio: quare ipse non potest tunc accipere
illam facultatem, postea verò non potest
etiam; quia jam expiravit potestas indante.
Hæc ille.

Accedit; quòd aliâs Prælati regularis
posset paulò ante finem suæ Prælaturæ con-
cedere sibi omnes facultates & licentias, qui-
bus verisimiliter credit, quòd postea indi-
gebit; atque ita facere se quasi exemptum
à successore pro tempore sequenti, quod
certè videtur non posse admitti, sinè magno
præjudicio disciplinæ regularis.

Verum enim verò hæc rationes haud mani-
festè convincunt; siquidem non magis potest
facere exemptum subditum, à Superiore
succedente, quàm seipsum, & tamen potest
illas facultates subdito concedere, sed depen-
denter à revocatione Prælati successoris: &
ideò non sequitur illa exemptio; quia vide-
licet Prælati successor potest omnes illas
facultates revocare, quamdiu non sunt man-
datæ executioni, & ideò non præjudicant
disciplinæ regulari.

Quantum ad primam rationem, hæc alicui
posset videri petitio principii: nam quaer-
ritur, quare potius requiratur personalis
distinctio inter delegantem & delegatum,
quàm inter dispensantem & dispensatum;
quippe solus ille actus jurisdictionis requirit
distinctio nem personalem inter eum, qui
jurisdictionem exercet, & eum, circa quem
jurisdictio exercetur, qui requirit coactio-
nem, vel propriam sententiam, per quam
dicitur jus inter partes; talis porro actus non
est delegatio magis, quàm dispensatio.

Sicut ergo filiusfamiliæ, si prædicat fa-
miliæ, potest seipsum emancipare l. 3. ff. de
Adop. si Consul vel Praeses filiusfamiliæ sit, possit
eum apud semetipsum vel emancipari, vel in adoptio-
nem dari constare. Et sicut Tutor potest seipsum
per contractum obligare, quasi sibi ipsi, emen-
do v. g. rem pupilli à semetipso, duplicem
quasi sustinens personam, pupilli & tutoris.
Et veluti pauper rem alienam potest sibi ipsi
applicare, & quasi restituere.

Et ceu eadem persona vices potest habere
actoris & rei, cap. Ex literis 3. de Probat. ibi
Ad quod scire debes, quod judicium finium regum
dorum

Responso
Lugonis.

Alia ratio.

13.
Contra
quam ar.
qui auctor.

Responso
Lugonis
videtur pec-
tere vicia
capitulum.

14.
Filiusfamiliæ
potest
aliquando
seipsum em-
mancipare.
l. 3. ff. de
Adop.

Eadem per-
sona potest
vices habere
rei & actoris.

Cap. 3. de
Prælati
dorum tale est, ut in eo utraque persona vires duorum habeat, videlicet actoris & rei; cur, argumento à simili, non possit eadem persona vires duorum habere, videlicet delegantis & delegati?

15.
Etymologia
nominis in
multis casibus fallit.
Nec obstat etymologia nominis, de qua supra; quia illa in multis casibus fallit. Et præterea, non videtur, quare delegare magis significet, alteri physicè distincto aliquid committere, quam emere significet, aliquid ab altero physicè distincto accipere; & dispensare, alteri physicè distincto aliquid concedere; & restituere, alteri physicè distincto aliquid dare; sin autem in his posterioribus exemplis sufficiat moralis distinctio, cur non etiam in delegante & delegato?

Idem potest
obtineri
pluribus
titulis ad
majorem
firmitatem.
Nam quod supra pro disparitate adferbatur, videlicet, per illam delegationem nihil ponitur aut conceditur, quod delegatus antea non habebat, idque melius, utpote ex officio, non videtur latius facere difficultati; siquidem, ut ibidem replicavi, certum est, idem posse, obtineri pluribus titulis ad majorem firmitatem, ut nimirum uno deficiente, ipsa res non deficiat, quæ duplici titulo possidebatur. Patet in casu proposito: quia Prælati, non obstante quod habeat jurisdictionem ordinariam, potest delegatam recipere à Pontifice. Quare igitur, quod potest recipere à Pontifice, non potest recipere à seipso?

16.
Idem potest
obtineri
pluribus
titulis ad
majorem
firmitatem.
Quia, inquis, inter dantem & recipientem debet esse distinctio personalis; argum. cap. fin. de Institut. ubi Innoc. III. scribit in hæc verba Episcopo Trecent. & Archidiacono Parisiensi: Illud volumus vos ignorare; quod postquam M. fuit Abbas effectus, Custodiam de jure non potuit obtinere: quia cum ratione Abbatis ad ipsum pertinet donatio tam Custodiam, quam aliarum Dignitatum, ac etiam Præbendarum in Ecclesia Parisiensi. Custodiam ipsam recipere non potuit à seipso: cum inter dantem & recipientem debet esse distinctio personalis; sed nec ab alio, cum jus conferendi aliis non haberet.

17.
Nullus potest
seipsum
ad personam
alicuius
Ecclesie
præferre.
Respondetur hunc textum commode esse intelligendum, scilicet in causis odiosis, uti est collatio Dignitatum. Hinc idem Pontifex Rothomagus Archiepiscopus (& ponitur cap. 26. de iure patronatus) Per nostras, inquit, postulasti litteras edoceri, utrum Clericis ad vacantem Ecclesiam, in qua jus obtinet Patronatus, seipsum (si est idoneus) valeat presentare. Cum igitur nullus se ingerere debeat Ecclesiastica Prælationis officio: Respondemus, quod nullus se potest ad Personatum alicujus Ecclesie presentare: quantumcumque idoneus sit, & quibuscumque studiis & meritis adjuvetur.

Id ergo speciale est in hoc casu, quoniam perniciosis exempli ac sapiens ambitionem. Porro in nostro casu, delegatio jurisdictionis, eum continuè pendeat à revocatione Prælati successoris, non est, dicit aliquis, perniciosa ex-

empli, neque sapit ambitionem magis, quam dispensatio; concessio Indulgentiæ &c.

Respondet: licet potestas delegata absolvendi à peccatis, non sit propriè Ecclesiasticæ Prælationis officium, proximè tamen ad illud accedit, & si non proximè, saltem remotè sapit ambitionem, sibi ipsi illam conferre, utpote per quam constituatur legitimus Iudex in hoc foro, & alii ejus subditi, quod non habet locum in dispensatione, concessione Indulgentiarum, & similibus.

Et dato, quod neque ex ratione, neque ex jure scripto efficaciter Conclusio probaretur, sufficit praxis communis, à qua non est recedendum, cum periculo invalidè administrandi hoc Sacramentum.

Sed nunquid, interrogat quispiam, hodie aliquibus est delegata potestas absolvendi à peccatis? Satis multis, atque in primis:

CONCLUSIO II.

Pontifex delegavit Religiosis Mendicantibus, ab Episcopo approbatis, jurisdictionem absolvendi quoscumque fideles, absque alia licentia Episcopi vel Parochi. Per Confessionem, eis factam, impletur præceptum annuum.

Hæc Conclusio, tametsi ex nullo jure scripto posset probari, equidem plus quam meridiana est ex universali praxi Ecclesiæ, à qua non potest recedi sine scandalo fidelium, qui utique in hodiernum diem confessi sunt in Paschate Religiosis Mendicantibus; ab Episcopo approbatis, post Concilium Tridentinum, independenter ab alia licentia Episcopi vel Parochi. Longior sim, si velim omnia privilegia de hac re concessa exscribere, contentus ero illis, quæ inserta sunt juri communi & paucis aliis, reliqua videri possunt apud August. à Virgine Maria in libello, quem inscribit: Privilegia omnium Religiosorum. verb. Confessio personarum secularium.

Primum itaque privilegium, insertum juri communi, concessit Benedictus II. an. 1304. Extravag. Inter cunctas de Privilegiis ibi: Electi ab iisdem Fratribus (Prædicatoribus & Minoribus) ad audiendas Confessiones, & penitentias iniungendas, liberè auctoritate Apostolica absque licentia Diocesana, & aliorum Prælatorum inferiorum exemptorum & non exemptorum, quibus subsunt, qui ad confitendum accedunt, audiunt eos peccata sua confiteri volentes (non Religiosos, qui secundum statuta suorum Ordinum propriis

18.
An delegatio
jurisdictionis
sacramentalis
in casu
proposito
sit
perniciosa
exempli
ac
sapiens
ambitionem

19.
Probat
Conclusio
ex
universali
praxi
Ecclesiæ

Item
ex
privilegiis
insertis
juri
communi
Extravag.
Inter
cunctas
de
Privilegiis